Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remiss av Ett nytt regelverk för granskning av utländsk finansiering av trossamfund och andra verksamheter (SOU 2026:42)

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har granskat förslaget utifrån de aspekter myndigheten har att beakta och har följande synpunkter och kommentarer till de förslag som förts fram i betänkandet.

Information om ISP

ISP är granskningsmyndighet enligt lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar (UDI-lagen). UDI-lagen, med tillhörande förordning och föreskrifter, har i syfte att till skydd för svenska säkerhetsintressen hindra utländska direktinvesteringar i svensk skyddsvärd verksamhet som kan inverka skadligt på Sveriges säkerhet eller på allmän ordning eller allmän säkerhet i Sverige.

Synpunkter på betänkandet

Utredningen framhåller att parallella regelverk bör undvikas, så att finansieringen inte medför skyldigheter enligt flera regelverk. ISP delar utredningens uppfattning om detta, och mot bakgrund av regelverkens olika tillämpningsområden, syften och målgrupper förväntas gränsdragningsproblem i förhållande till UDI-lagen som utgångspunkt inte uppstå. Bägge regelverken kan dock aktualiseras när utländska aktörer tillför kapital till verksamhet i Sverige, och ISP har identifierat situationer då såväl UDI-lagen som ifrågavarande föreslagna lag blir tillämpliga samtidigt.

En transaktion i vilken en stiftelse, vars ändamål gör att den omfattas av den föreslagna lagen och som också bedriver samhällsviktig verksamhet enligt UDI-lagen, tillförs kapital från en utländsk aktör och denna utländska aktör genom tillskottet erhåller inflytande över den samhällsviktiga verksamheten skulle exempelvis kunna omfattas av båda regelverken. Eftersom UDI-lagen omfattar både direkt och indirekt inflytande torde samma sak gälla i de fall då exempelvis en ideell förening, som i sin tur äger ett bolag som bedriver samhällsviktig verksamhet, erhåller finansiering som ger ett indirekt inflytande i det underliggande bolaget. Det noteras att det i sådana situationer även kan vara svårt att på ett

enkelt sätt avgöra vad som är finansiering till den religiösa verksamheten och vad som är kapitaltillskott ägnade att ge inflytande i den samhällsviktiga verksamheten.

Om finansieringen godkänns, men investeringen förbjuds innebär det att finansieringen får mottas, men samtliga rättshandlingar som hör investeringen till blir ogiltiga. Den utländska finansiärens intresse av att genomföra finansieringen kan i en sådan situation falla bort. Om finansieringen istället förbjuds, men investeringen godkänns innebär det att finansieringen inte får mottas, men att investeringen får göras. Frågan blir då på vilket sätt investeringen ska kunna genomföras.

Sammanfattningsvis kan det uppstå situationer där granskningsmyndigheterna prövar samma transaktion men har olika beslutsunderlag, vilket kan innebära att samma uppgifter om en finansiär bedöms olika beroende på respektive lags skyddsintresse och rekvisit. ISP anser att det finns skäl att i det fortsatta lagstiftningsarbetet uppmärksamma att granskningsmyndigheterna, i de enstaka fall där ett upplägg kan aktualisera båda regelverken, kan behöva samordna sina bedömningar.

ISP har i övrigt inga synpunkter på förslaget.

Eva Sjögren
Generaldirektör

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Eva Sjögren. Juristen Elin Olsten och juristen Marcus Ulfvensjö har varit föredragande. Ställföreträdande generaldirektören Tobias Bergkvist, biträdande chefsjuristen Susanne Ellegård samt biträdande enhetschefen Anna Beckius har medverkat vid den slutliga handläggningen.